

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲੀ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਚ.ਆਰ. ਖੰਨਾ, ਜੱਜ
ਦੇਵਕੀ ਨੰਦਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ
ਬਨਾਮ
ਕੇ. ਨਰਿੰਦਰ - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1961 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 805

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (V of 1898) ਐਸ. 198- ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ- ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- "ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਖੀ" - ਦਾ ਮਤਲਬ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਔਰਤ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੀ ਸਾਖ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ "ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਾਣਹਾਨੀ ਮਾਮਲਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਅਜਿਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ.

ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਦਲਨ ਸਿੰਘ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ। ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ, ਭਿਵਾਨੀ, ਮਿਤੀ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ. 1961: ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ,
ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ ਡੀ.ਐਨ. ਅਵਸਥੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਇਹ ਹੁਕਮ 1961 ਦੀਆਂ ਦੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰ: 805 ਅਤੇ 806 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇਵਕੀ ਨੰਦਨ ਭਿਵਾਨੀ ਦੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਸੁਨਾਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ 29 ਮਈ, 1960 ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸੜ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ "ਵੀਰ ਅਰਜਨ" ਅਤੇ "ਪ੍ਰਤਾਪ" ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀ. ਕੇ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਵੀਕਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪਾਦਕ, ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: -

"ਭਿਵਾਨੀ. ਇੱਕ ਮੁਟਿਆਰ ਸੜ ਕੇ ਮਰ ਗਈ। (ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ)

ਕੱਲ੍ਹ ਸਵੇਰੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਹਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਸੁਨਾਰ (ਸੁਨਿਆਰਾ) ਦੀ ਨੂੰਹ (ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਪਤਨੀ) ਦੀ ਲੇਡੀ ਹੈਲੀ ਮਹਿਲਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਜੂਆ ਖੇਡਣ ਦਾ ਆਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ- ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜੂਏ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕੁਝ ਗਹਿਣੇ ਹਾਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਛਿੜਕ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੱਗ. ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ।"

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੇਵਕੀ ਨੰਦਨ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਦੇਵਕੀ ਨੰਦਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 500 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਝੂਠਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸੱਚੇ ਤੱਥ ਉਸਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ। ਪੂਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਬਿਨਾਂ, ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਅਪਰਾਧ ਕਿਉਂਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰਾਮ ਚੰਦਰ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਖਬਰ ਆਈਟਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਵਕੀ ਨੰਦਨ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਖਬਰ-ਆਈਟਮ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖਬਰ- ਆਈਟਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 500 ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਧਿਐਨ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ (ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ), ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

"198. ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIX ਜਾਂ ਅਧਿਆਇ XXI ਜਾਂ ਉਸੇ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 493 ਤੋਂ 496 (ਦੋਵੇਂ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ :

"ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਇੰਨਾ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੂਰਖ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਗਲ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।.....

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਅਸਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ "ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਖੀ", ਜੋ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ

ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਲਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵੈਬਸਟਰਜ਼ ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਐਗਰੀਵਡ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ:

"ਮੁਸੀਬਤ ਜਾਂ ਦੁਖੀ; ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਣਾ; ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ; ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੀੜਤ"।

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਾਖੋਂ ਲਾਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ (1) ਛੋਟੇਲਾਲ ਲੈਲੂਭਾਈ ਬਨਾਮ ਨਥਾਭਾਈ ਬੇਚਰ (2), ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (3) ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲੇ।

ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਖ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ "ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ com - ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉਸੇ ਹੀ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਪਤਚੋਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖਬਰ- ਆਈਟਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪਏਗਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਭਿਵਾਨੀ ਦੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ, ਸੁਨਾਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਟੀ.ਜੀ. ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (4) ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਚੋਪੜਾ ਜੇ

"ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਿਆਰ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝੇਗਾ। ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਪਾਠਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਆਦਰਪੂਰਵਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਮਾਮਲਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੱਥ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾੜਾ- ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਤੱਥ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪੇਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਦੇਵਕੀ ਨੰਦਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਾਰੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ; ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਕੇਸ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ 21 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ- ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੁੜ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਵਿਦਿਆਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੋ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਉਚਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਐਚ.ਆਰ. ਖੰਨਾ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1943 ਕੈਲ. 564.

(2) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 25 ਬੰਬਈ 151.

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1924 ਐਲ.ਏ.ਐਚ. 559.

(4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਪੇਪਰਸ 165

ਦਿਨੇਸ਼

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਨਿਆ ਨਿਰਨਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਵਾਜਾ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।